

Naturvärdesinventering

Detaljplan Dörby Rinkabyholm 2022

Uppdrag: Sweco.Detaljplan Dörby Rinkabyholm
Uppdragsnummer: sweco.30037743
Kund: sweco.mainCustomer.name
Datum: 2022-03-04
Upprättad av: Nike Händel
Dokumentreferens: s:\se\location\kaa01\projekt\23840\30037743_d
etaljplan_dörby_rinkabyholm\000\naturvärdesin
ventering\leverans orginal\naturvärdesrapport
detaljplan dörby rinkabyholm.docx

Innehållsförteckning

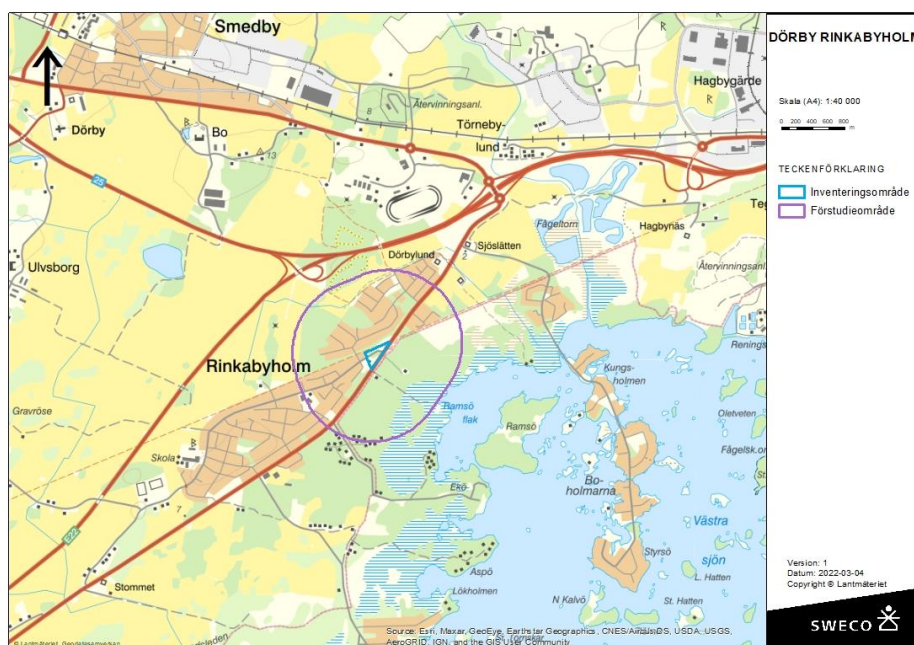
1.	Inledning.....	4
1.1	Bakgrund och syfte.....	4
2.	Metod.....	5
2.1	Metodbeskrivning.....	5
2.2	Definition av naturvärdesobjekt.....	5
2.3	Definition av särskilt skyddsvärda träd.....	6
2.4	Definition av naturvårdsarter.....	6
2.5	Tidpunkt och ansvarig personal.....	8
2.6	GIS och fältdata.....	8
2.7	Osäkerhet.....	8
3.	Resultat.....	9
3.1	Inventeringsområdet och omgivande landskap.....	9
3.2	Resultat av förstudie.....	10
3.3	Resultat av fältstudie.....	12
3.3.1	Naturvärdesobjekt.....	13
3.3.2	Särskilt skyddsvärda träd.....	13
3.3.3	Naturvårdsarter.....	15
4.	Slutsats.....	16
5.	Referenser.....	17
	Appendix 1 Artlista.....	18

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Ettan i Rinkabyholm AB ämnar upprätta en detaljplan för bostäder på fastigheterna Dörby 5:11, Dörby 8:20 samt Dörby 8:21 i Kalmar kommun, Kalmar Län.

Sweco Sverige AB har fått i uppdrag att utföra en naturvärdesinventering som ska ligga till grund för fortsatt detaljplanearbete (Figur 1). Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera och avgränsa de geografiska områden inom inventeringsområdet som är av betydelse för biologisk mångfald, samt bedöma och dokumentera dessa.

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdet och förstudieområdet.

2. Metod

2.1 Metodbeskrivning

Sweco har genomfört inventeringen enligt Svensk Standard SS 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning med tillhörande Teknisk rapport (SIS-TR 199001:2014).

Naturvärdesinventeringen består av en förstudie och en fältstudie. Inventeringen har genomförts med detaljeringsgraden detalj, vilket innebär att minsta obligatoriska karteringsenhet för ytor är 10 m² eller mer, och för linjeformade objekt gäller att minsta obligatoriska karteringsenhet är objekt som är minst 10 meter långa och 0,5 meter breda. Vidare har naturvärdesinventeringen genomförts med tilläggen:

- Detaljerad redovisning av särskilt skyddsvärda träd
- Detaljerad redovisning av fridlysta och rödlistade arter

2.2 Definition av naturvärdesobjekt

Naturvärdesobjekt är ett geografiskt område i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald. I en naturvärdesinventering bedöms naturvärdesobjektets naturvärde till en naturvärdesklass (Tabell 1).

Tabell 1. Beskrivning av naturvärdesklasser.

<p>Naturvärdesklass 1 – Högsta naturvärde</p> <p>Av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.</p> <p>Naturvärdesklass 2 – Högt naturvärde</p> <p>Av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.</p>

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde

Av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. (Tillägg till standardutförandet)

2.3 Definition av särskilt skyddsvärda träd

Särskilt skyddsvärda träd definieras enligt Naturvårdsverkets rapport 6496-Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd (2012). Det är träd som är särskilt viktiga att bevara eftersom de är habitat för en lång rad andra organismer och en del av vårt natur- och kulturhistoriska arv (Tabell 2). Värden knutna till skyddsvärda träd kräver kontinuitet i trädgenerationerna. Således är det även viktigt att bevara träd som kan ta vid när äldre träd dör, så kallade ersättningsträd.

Om en åtgärd kring ett särskilt skyddsvärt träd väsentligt kan ändra naturmiljön ska den som planerar att utföra åtgärden lämna in en anmälan för samråd, enligt 12 kap 6 § miljöbalken. Hela trädet inkluderas av krav på samråd, även kronan och rotsystemet.

Tabell 2. Olika typer av särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverket.

Jätteträd

Träd med en diameter som är över en meter i brösthöjd.

Gamla träd

Gran, tall, ek och bok som är över 200 år gamla och övriga trädslag som är över 140 år gamla.

Grova hålträd

Träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd och som har en hålighet i huvudstammen.

2.4 Definition av naturvårdsarter

Naturvårdsarter omfattar arter som indikerar att ett område har högt naturvärde och arter som i sig själva är av särskild betydelse för den biologiska mångfalden (Tabell 3).

Hotade arter och rödlistade arter ingår bland naturvårdsarterna och tillmäts större betydelse än övriga naturvårdsarter i bedömningen av objektets naturvärde.

Nyckelarter ingår inte bland naturvårdsarter enligt svensk standard, SS 199000:2014. Nyckelarter är arter vars förekomst på ett avgörande sätt påverkar förutsättningarna för den biologiska mångfalden och de bidrar i stället till objektets biotopvärde.

Tabell 3. Olika typer av naturvårdsarter.

<p>Skyddade och fridlysta arter</p> <p>Fridlysning är till för att skydda den biologiska mångfalden genom att bevara arter och deras livsmiljöer. Fridlysningen regleras i artskyddsförordningen (2007:845) 4–15 §.</p> <p>Alla vilda fågelarter i Sverige är skyddade enligt 4 § artskyddsförordningen. Alla fågelarter omfattas formellt av skydd, men följande fågelarter ska prioriteras:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rödlistade arter • Arter som är markerade med B i artskyddsförordningens bilaga 1 • Arter som minskat med 50% eller mer under åren 1975–2005 enligt svensk häckfågeltaxering. <p>Rödlistade arter</p> <p>En nationell rödlista är en sammanställning av arters hotstatus (utdöenderisk) inom ett lands gränser. Arterna delas in i följande kategorier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akut hotad (CR) • Starkt hotad (EN) • Sårbar (VU) • Nära hotad (NT) <p>Rödlistade arter tillmäts större betydelse än andra naturvårdsarter i bedömningen av objektets naturvärde.</p> <p>Hotade arter</p> <p>De arter som är hotade har rödlistats i någon av kategorierna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akut hotad (CR) • Starkt hotad (EN) • Sårbar (VU) <p>Förekomsten av hotade arter tillmäts ännu större betydelse än andra naturvårdsarter i bedömningen av objektets naturvärde.</p>

Signalarter

Olika typer av signalarter används för att indikera olika typer av skyddsvärda naturmiljöer. Signalarter finns framtagna för värdefulla miljöer av bland annat Skogsstyrelsens för nyckelbiotopsinventeringen, Jordbruksverkets för ängs- och betesmarksinventering samt Trafikverkets för inventering av artrika vägkanter.

Typiska arter

Typiska arter är arter som visar på gynnsam bevarandestatus hos den aktuella Natura 2000-naturtypen. De definieras enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

Ansvarsarter

Ansvarsarter är arter som har en betydande del av sin totala population inom ett begränsat geografiskt område i Sverige eller regionen.

2.5 Tidpunkt och ansvarig personal

Fältinventeringen utfördes 21 april 2022. För förstudie, fältinventering, bedömningar samt rapport ansvarade Nike Händel, Sweco Sverige AB. För kvalitetsgranskning hos Sweco ansvarade Anneli Nilsson.

2.6 GIS och fältdata

För datafångst i fält användes mobiltelefon och läsplatta med applikationen Collector för ArcGIS i koordinatsystemet SWEREF 99 TM. Noggrannheten i geografisk positionering är 5–15 meter. Efter datafångst i fält justerades vid behov gränser med hjälp av kartor och ortofoton i ArcMap 10.8.1

GIS-data finns upprättad i form av shapefiler och överlämnas i samband med rapporten.

2.7 Osäkerhet

Olika naturvårdsarter är synliga under olika delar av säsongen. Därmed är arter som inte varit möjliga att se vid inventeringstillfället och som inte finns inrapporterade sedan tidigare inte omnämnda i rapporten. Detta kan bland annat inkludera kärlväxter som inte kommit i blom, fåglar som ej anlänt eller svampar som ej har utvecklat fruktkroppar vid inventeringstillfället.

I artportalen finns bara de fynd som har rapporterats. Att en art inte förekommer i underlaget, betyder därför inte att den inte finns utan bara att den inte har rapporterats förekomma. Det kan förekomma okända fel i artidentifieringen eller i positioneringen.

3. Resultat

3.1 Inventeringsområdet och omgivande landskap

I landskapet runt inventeringsområdet domineras markanvändningen av Rinkabyholms tätort samt jordbruksmark i väst och skogsmark och Kalmarsund i öst.

Inventeringsområdet ligger i Kalmar kommun, Kalmar Län, och utgörs av ett ca 4 ha stort område. Inventeringsområdet består av tre fastigheter. Dörby 5:11 är placerad norr om Rinkabyholmsvägen. Dörby 8:20 och Dörby 8:21 är placerade söder om Rinkabyholmsvägen.

Området norr om Rinkabyholmsvägen är ett delvis avverkat mindre skogsområde (Figur 2). Markskiktet är friskt. Fältskiktet består av bredbladigt gräs med inslag av vitsippor. Buskskiktet är glest med inslag av enstaka hassel. Trädskiktet är även det glest med två grövre ekar, enstaka bokträd, enstaka tall, enstaka björk samt sly av bland annat björk.

Äldre och grövre träd av ek hyser på sikt många rödlistade och hotade arter, vilka är helt beroende av de gamla träden för sin överlevnad. Blommande träd och buskar, som exempelvis hassel, erbjuder livsmiljöer, skydd och mat till exempelvis fåglar och insekter. Blommande vårblommor erbjuder nektar och pollen åt insekter.

Området nordost om Rinkabyholmsvägen sluttar ned mot en gång- och cykelväg (Figur 3 samt Figur 5). Markskiktet är torrare med inslag av gråfibbla i fältskiktet. Buskskiktet består av enstaka sly av sälg, björk samt tall.

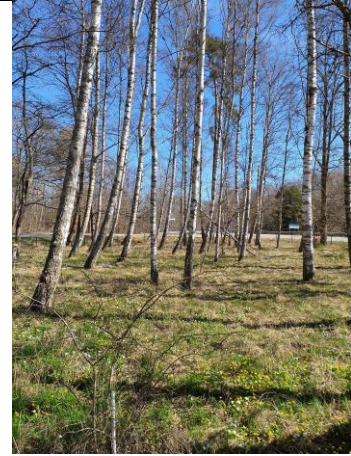
Området söder om Rinkabyholmsvägen består av tomtmark som i väst utgörs av snår av bland annat hassel samt enstaka träd av yngre ek, björk och lärk. Mittersta delen av området utgörs av bostadsfastighet med gräsmatta och fruktträd. Östra delen av området utgörs av gräsmark med yngre björk, en torraka med vedsvampar samt vårblommor (Figur 4, Figur 6 samt Figur 7).

Figur 2. Norr om Rinkabyholmsvägen. (Dörby 5:11).

Figur 3. Nordost om Rinkabyholmsvägen. (Dörby 5:11).

Figur 4. Söder om Rinkabyholmsvägen. (Dörby 8:21).

Figur 5. Påfågelläda besöksälg vid gång- och cykelväg.

Figur 6. Blommande trädgårdsväxter av påsklilja, pärlhyacint och scilla växter tillsammans med vitsippor söder om Rinkabyholmsvägen.

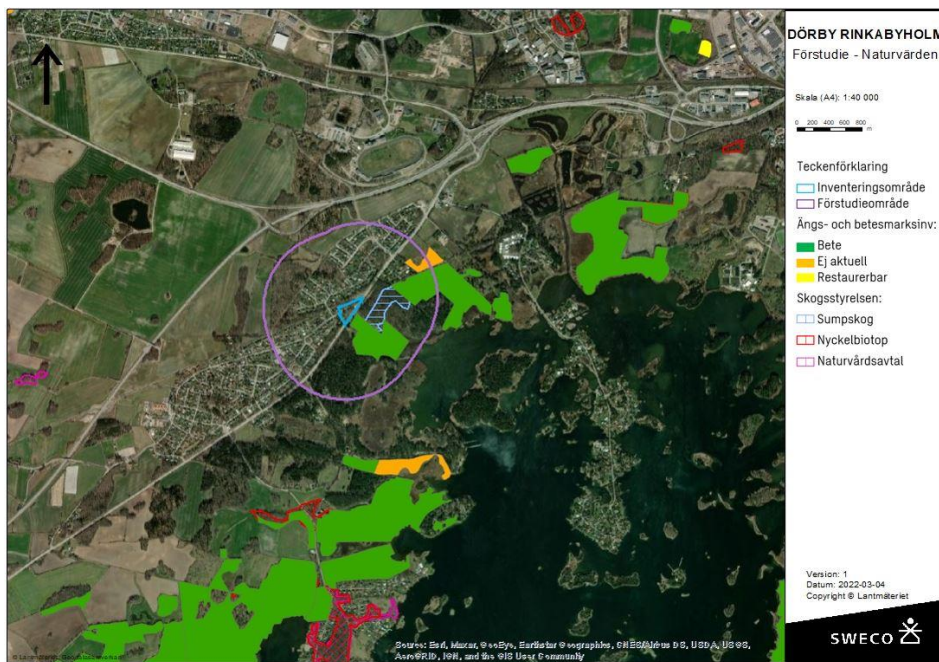
Figur 7. Torraka av björk med vedsvampar söder om Rinkabyholmsvägen.

3.2 Resultat av förstudie

I landskapet runt inventeringsområdet finns flera identifierade naturvärden och naturvårdsarter.

Två områden som avgränsats i ängs- och betesmarksinventeringen finns inom förstudieområdet men ej inom inventeringsområdet. Områden som avgränsats i ängs- och betesmarksinventeringen bedöms ha höga natur- och kulturvärden (Figur 8).

En sumpskog inom förstudieområdet men ej inom inventeringsområdet har identifierats av Skogsstyrelsen. Sumpskogar är ofta skogar med blött till fuktigt markskikt med hög luftfuktighet, ofta äldre träd och förekomst av död ved vilket ger en artrik flora och fauna.

Figur 8. Förekomst av värdefulla naturområden.

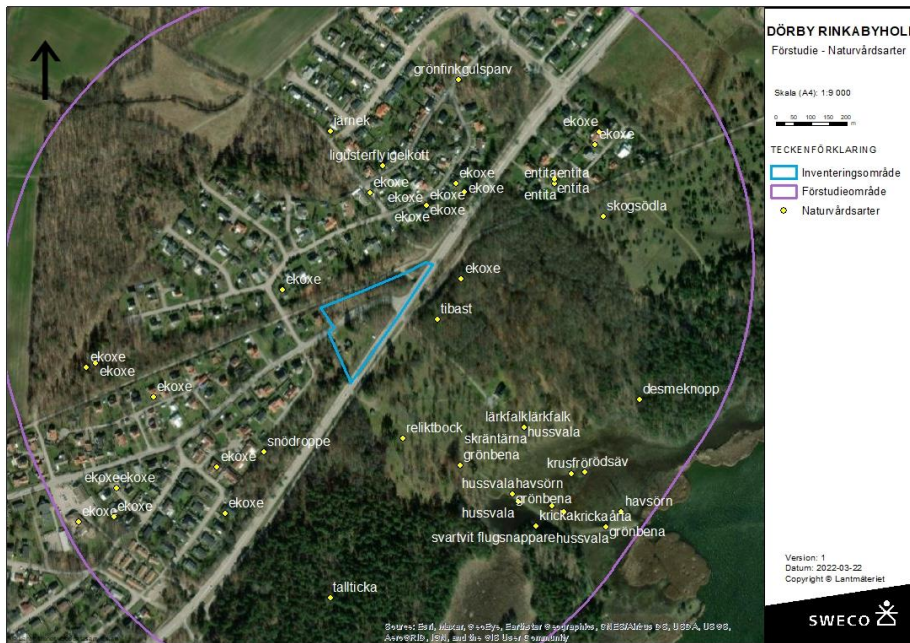
Under tidsperioden mellan år 2000 och 2022 har totalt 29 fynd av naturvårdsarter rapporterats till Artportalen inom förstudieområdet (Figur 9 samt Appendix 1). Av dessa är sexton fågelarter, sju kärlväxter, två skalbaggar, en fjäril, ett kräddjur, ett däggdjur samt en storsvamp. Inom inventeringsområdet finns inga sedan tidigare inrapporterade naturvårdsarter.

Alla svenska fåglar är fridlysta enligt 4§ och 5§ artskyddsförordningen, vilket innebär att det inte är tillåtet att avsiktligt störa, fånga eller döda djuret. Det är ej heller tillåtet att avsiktligt förstöra eller samla in ägg eller att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.

Ekoxe är fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen, vilket innebär att det inte är tillåtet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar av arten. Det är ej heller tillåtet att ta bort eller skada larver eller bon. Arten är även upptagen i EU:s Habitatdirektiv Bilaga II samt i Bernkonventionen Bilaga III. Ekoxe är även en signalart enligt Skogsstyrelsen.

Skogsödla är fridlyst enligt 6 § artskyddsförordningen, vilket innebär att det inte är tillåtet at döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar av arten.

Det är ej heller tillåtet att ta bort eller skada bon. Skogsödlor är även upptagna i Bernkonventionen Bilaga III.

Figur 9. Förekomst av tidigare kända naturvärdsarter.

3.3 Resultat av fältstudie

Inventeringsområdets främsta naturvärde är två värdefulla träd av trädslaget ek. Det ena är bedömt som ett särskilt skyddsvärt träd och det andra som ett ersättningsträd (Figur 10 samt Tabell 4).

Figur 10. Översiktskarta över naturvärden noterade vid fältinventeringen.

3.3.1 Naturvärdesobjekt

Under fältinventeringen avgränsades inga naturvärdesobjekt.

3.3.2 Särskilt skyddsvärda träd

Totalt noterades två värdefulla träd vid fältinventeringen, figur 4. Dessa två träd är utpekade av kommunens kommunkologer som värdefulla träd. Träden är av trädslaget ek (Tabell 4).

Tabell 4. Beskrivning av värdefulla träd noterade under fältinventeringen.

Träd	Storlek	Naturvärden	Foto
TR01 Ek	77 cm i diameter.	Värdefullt träd i kategorin ersättningsträd.	

Träd	Storlek	Naturvärden	Foto
Tro2 Ek	96 cm i diameter.	<p>Särskilt skyddsvärt träd i kategorin gammalt träd.</p> <p>Grön spiklav växer på stammen.</p> <p>Övrigt; flera spikar/skruvar är inslagna i stammen.</p>	

3.3.3 Naturvårdsarter

Vid fältinventeringen noterades grön spiklav på den särskilt skyddsvärda eken, TRO2. Grön spiklav är en lavart som trivs på äldre lövbark.

Inga ytterligare naturvårdsarter noterades under fältinventeringen.

4. Slutsats

Inventeringsområdets främsta naturvärde består av de två värdefulla ekarna. Inventeringsområdet kan även ha en ekologisk konnektivitetsfunktion genom att binda samman områden med högre naturvärden i omgivande landskap med varandra, exempelvis för ekoxe och fåglar. Inventeringsområdet i övrigt består av vanligare arter i fältskiktet, hassel och björksly i buskskiktet samt ett yngre trädsikt.

För att undvika negativ påverkan på de skyddsvärda träden, där hela kronan och rotsystemet ingår, bör varje träd ha ett trädskyddsområde. Inom trädskyddsområdet bör ingen negativ jordpåverkan ske såsom körning eller upplägg av material.

- Träd med en stamdiameter på 66–100 cm i brösthöjd bör ha ett skyddsavstånd på minst 15 meters radie mätt från stammens mitt.

5. Referenser

Artskyddsförordningen (2007:845) Svensk författningssamling

Jordbruksverket, 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen – Metodik för inventeringen från och med 2016. Rapport 2017:9.

Naturvårdsverket, 2009. Handbok för artskyddsförordningen, Del 1 – fridlysning och dispenser. Handbok 2009:2, utgåva 1.

Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd, mål och åtgärder 2012–2016. Rapport: 6496. 2012

www.artfakta.se (2022-03-04)

Skogsstyrelsen, 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Svenska institutet för Standarder, 2014. Svensk Standard SS 199000:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Svenska institutet för Standarder, Stockholm.

Svenska institutet för Standarder, 2014. Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Komplement till SS 199000. Svenska institutet för Standarder, Stockholm.

Sundberg, S., Carlberg, T., Sandström, J. & Thor, G. (red.) 2019. *Värdväxters betydelse för andra organismer – med fokus på vedartade värdväxter*. ArtDatabanken Rapporterar 22. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Appendix 1 Artlista

Grupp	Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Fridlyst
Däggdjur	Erinaceus europaeus	Igelkott	NT	
Fjäril	Craniophora ligustri	Ligusterfly		
Fåglar	Turdus pilaris	Björktrast	NT	Fridlyst
Fåglar	Saxicola rubetra	Buskskvätta	NT	Fridlyst
Fåglar	Poecile palustris	Entita	NT	Fridlyst
Fåglar	Tringa glareola	Grönbena		Fridlyst
Fåglar	Chloris chloris	Grönfink	EN	Fridlyst
Fåglar	Emberiza citrinella	Gulsparv	NT	Fridlyst
Fåglar	Haliaeetus albicilla	Havsörn	NT	Fridlyst
Fåglar	Delichon urbicum	Hussvala	VU	Fridlyst
Fåglar	Anas crecca	Kricka	VU	Fridlyst
Fåglar	Falco subbuteo	Lärkfalk		Fridlyst
Fåglar	Dryobates minor	Mindre hackspett	NT	Fridlyst
Fåglar	Acrocephalus scirpaceus	Rörsångare	NT	Fridlyst
Fåglar	Hydroprogne caspia	Skräntärna	NT	Fridlyst
Fåglar	Dryocopus martius	Spillkråka	NT	Fridlyst
Fåglar	Ficedula hypoleuca	Svartvit flugsnappare	NT	Fridlyst
Fåglar	Spatula querquedula	Årta	EN	Fridlyst
Grod- och kräldjur	Zootoca vivipara	Skogsödla		Fridlyst

Kärlväxter	Adoxa moschatellina	Desmeknopp	NT	
Kärlväxter	Ilex aquifolium	Jämek	CR	
Kärlväxter	Selinum carvifolia	Krusfrö	NT	
Kärlväxter	Centaurium littorale var. littorale	Kustarun		Fridlyst
Kärlväxter	Blysmus rufus	Rödsäv	VU	
Kärlväxter	Galanthus nivalis	Snödroppe		
Kärlväxter	Daphne mezereum	Tibast		
Lavar	Calicium viride	Grön spiklav		
Skalbaggar	Lucanus cervus	Ekoxe		Fridlyst
Skalbaggar	Nothorhina muricata	Reliktbock	NT	
Storsvampar	Porodaedalea pini	Tallticka	NT	